

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی خراسان شمالی

واحد رشد و بالندگی اساتید

اهداف در برنامه آموزشی

تعریف هدف

- ◆ هدفها ، نتایج نهایی حاصل از آموزش است که مدرس یا سازمانهای آموزشی به منظور دستیابی به آنها آموزشها را ارائه می کنند .

ضرورت تعیین اهداف:

- جهت دهی فعالیتها
- امکان ارزشیابی فعالیتهای معلم و فراگیر
- شفافیت فعالیتها برای معلم و فراگیر
- انتخاب روشها، ابزارها و مسیرها راحت تر می شود.
- انتظارات از معلم و فراگیر مشخص می شود.

◆ منابع انتخاب هدفها

◆ جامعه (رسالت-نیاز) یادگیرنده موضوع درسي دیدگاه متخصصان

طبقه بندی هدفهای آموزشی

- از نظر زمان: کوتاه مدت - میان مدت - بلند مدت.
- از نظر اشتراک: عمومی - اختصاصی
- از نظر سطح: کلان - خرد
- از نظر کلیت: ←

الف) هدف‌های غایی یا آرمانی: Aimes

- بسیار کلی و مبهمند.
- بیانگر رسالت کلی نظام آموزشی اند.
- جنبه آرمانی و فلسفی دارند.
- چراغ راه اهداف سطوح بعدی است.

هدفها یا سیاستها و خط مشی های آموزشی policies

- در حیطه کار برنامه ریزان و کارشناسان قرار دارند.
- جنبه سیاستگذاری دارند.
- مانند ریشه کن کردن بیسوادی- ریشه کن کردن فلج اطفال.

مراحل نگارش هدف های آموزشی

◆ تعیین هدف یا هدف های کلی آموزشی

◆ تبدیل اهداف کلی به اهداف جزئی

◆ تبدیل اهداف جزئی به اهداف عینی و قابل مشاهده (رفتاری)

هدفهای کلی آموزشی و درسی: Goales:

- بیان کننده پیامد آموزش و تغییر مورد نظر در رفتار فراگیران است.
- نسبت به سیاستها از شفافیت بیشتری برخوردارند.
- ملاکهای عینی تری برای ارزیابی دارند اما با ارزشیابی عملکرد فراگیران نمی توان تحقق یا عدم تحقق آنها را مشخص کرد.
- کوشش زیادی برای تحقق لازم دارند.
- با واژه های کلی و مبهمی نظیر آشنایی، شناخت، تسلط و... بیان می شوند.
- دارای مخاطبند.

مثال:

- آشنایی فراگیران با روشهای کاهش وزن.
- شناخت رژیمهای غذایی مجاز و روشهای پیشگیری از سوء تغذیه توسط فراگیران در پایان دوره.
- آشنایی فراگیران با ساختمان استخوانهای دراز.
- نمونه افعال: فهمیدن، دانستن، بکار بردن، درک کردن، دریافتن، نقد کردن و...

اهداف جزئی Objectives:

- اهداف مرحله ای یا میانی اند.
- از اهداف کلی درس یا دوره استخراج شده و نسبت به آنها عینی تر و محدود ترند.
- دستیابی به اهداف کلی مستلزم دستیابی به این اهداف است.
- نزدیک به رئوس مطالب است.

مثال:

- هدف کلی: شناخت رژیمهای غذایی مجاز و روشهای پیشگیری از سوء تغذیه توسط فراگیران در پایان دوره.

جزیی:

- فراگیر رژیمهای غذایی مختلف را با هم مقایسه کند.
- فراگیر بتواند رژیم غذایی مناسب سنین مختلف را تعیین کند.
- فراگیر بتواند علل اصلی بروز سوء تغذیه در کودکان را بیان کند.

هدف های رفتاری

Specific observable behaviour

- از تجزیه هدفهای جزئی بدست می آید .
- شامل رفتارهایی که عینی و قابل اندازه گیری بوده و فراگیران در جریان دوره آموزشی آنها کسب نموده و قادر است در هر زمان از خود بروز دهد .

مدرسه

هدف رفتاری کامل

۴ شرط (ویژگی) دارد

۱. مخاطب - محتوا
۲. فعل رفتاری
۳. شرایط فیزیکی و روانی که برای انجام رفتار (عمل) لازم است
۴. درجه و معیار مورد انتظار

مثال:

- دانشجو در پایان دوره بتواند قد نوزاد را در حالت خوابیده و با حد اکثر
مخاطب شرایط محتوی شرایط

۱/۰ خطا اندازه گیری کند.
معیار فعل رفتاری

- دانشجو در پایان دوره بتواند تزریق انسولین را بدون صرف انرژی
مخاطب شرایط محتوی شرایط

عصبی و مستقل در حداقل زمان ممکن انجام دهد.
معیار فعل رفتاری

افعال اهداف رفتاری:

رفتار خلاقانه	تغییر، پرسش، برنامه ریزی، تبدیل، اصلاح، تنظیم...
رفتار منطقی و داوری	ارزیابی، مقایسه، مقابله، انتقاد، اثبات...
رفتار پژوهش و بررسی	طبقه بندی، تالیف، تقسیم، پیشنهاد، کشف...
رفتار تشخیص	توصیف، انتخاب، تفکیک، اشاره، فهرست...
رفتار ریاضی	جمع، محاسبه، کنترل، استخراج، حل، اندازه گیری...
رفتار مربوط به زبان	تلفظ، ترجمه، نوشتن، بیان، ....
رفتار بدنی	صعود کردن، دویدن، حمل کردن...
رفتار اجتماعی	پذیرش، پاسخ دادن، شرکت کردن، دعوت کردن.....

توانایی های پایانی فراگیران اعم از

(knowledge)

◇ دانش

(Skills)

◇ مهارت های عملی

◇ نگرش ها

(Attitudes)

(Cognitive Domain)

حیطه شناختي ◈

(Affective Domain)

حیطه عاطفي ◈

(Psychomotor Domain)

حیطه رواني - حرکتي ◈

مبیطهٔ شناختی:

زمینه‌های ذهنی ، عقلانی

میطهٔ عاطفی:

ارزشها ، علایق و نگرشها

حیطة روانی - مرکتی:

توانایی‌ها و مهارت‌های بدنی

مثال :

شناختی :

◊ آشنایی با طبقه بندی انواع آریتمی های قلبی

عاطفی :

◊ توجه به برداشت نسوج در هنگام تراش کلیه حفرات ترمیمی

مهارتی :

◊ توانایی تراش هر سه نوع حفره

◊ توانایی اندازه گیری فشار خون

تذکر:

◆ حیطه ها را نمی توان مستقل دانست

میطه شناختی

(Knowledge)

دانش

(Comprehension)

فهمیدن

(Application)

کاربرد

(Analysis)

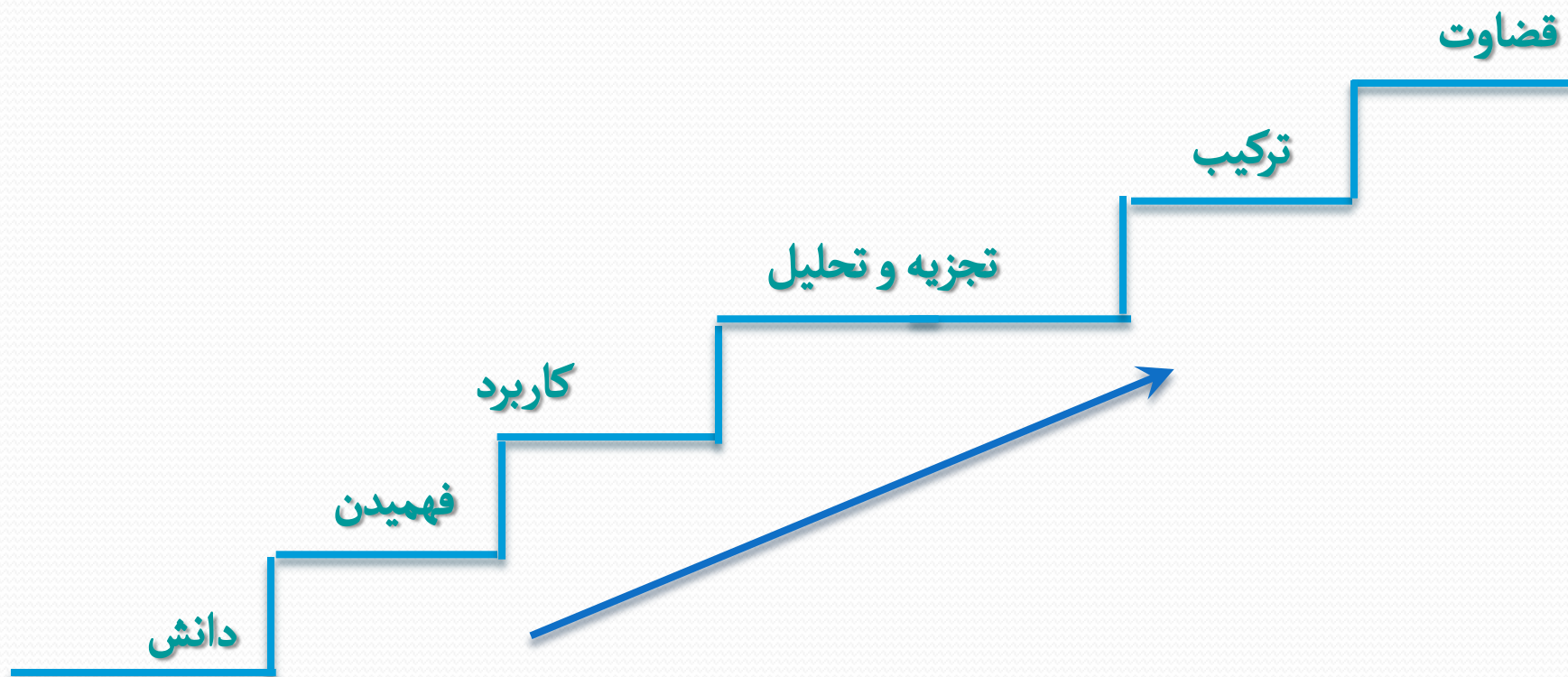
تحلیل

(Synthesis)

ترکیب

(Evaluation)

ارزشیابی

Affective Domain

حیطه عاطفی:

Receiving

دریافت کردن

Responding

پاسخ دادن

Valuing

ارزش گذاردن

Organization of Values

سازمان دهی ارزشها

Characterization

درونی شدن ارزشها

میطه روانی - حرکتی

Observation and Imitation   مشاهده و تقلید

Independent Performance   اجرای مستقل

Accuracy of Performance   دقت در عمل

Coordination of Actions   هماهنگی حرکات

Mastery   عادی شدن عمل

اهداف رفتاری:

مخالفان	موافقان
<p>۱- وقت گیر بودن</p> <p>۲- منجر به ایجاد صلاحیتها و مهارتهای جزئی می شود.</p> <p>۳- خلاقیت را محدود می کند.</p> <p>۴- آموزش را غیرمنعطف و غیر انسانی می سازد.</p> <p>۵- بر حقایق و امور معلوم تمرکز نموده و رفتارهای پیچیده و عالی را نادیده می گیرد.</p>	<p>۱- معلم را وادار می کند در باره آنچه بایدانجام شود دقیق باشد.</p> <p>۲- تعیین راحت فعالیتها</p> <p>۳- ترتیب و توالی فعالیتها</p> <p>۴- مشخص بودن فعالیت ها</p> <p>۵- ارزیابی تکوینی/پایانی</p> <p>۶- معیار انتخاب محتوا، روش و وسیله.</p> <p>۷- مشخص بودن انتظارات</p>

اهداف باید به گونه ای تدوین شود که

معايب به حداقل برسد.

با رعایت قواعد هدف نویسی